

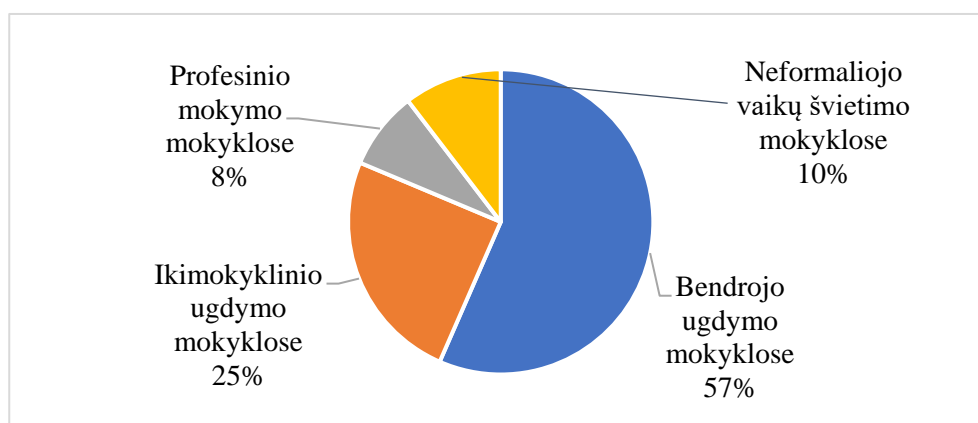
Plungės rajono savivaldybė

Plungės r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centras (toliau – Centras)¹.

2021–2022 m. m. Plungės r. savivaldybėje dirbo 702 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 397 (57 proc.) – bendrojo ugdymo, 174 (25 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 58 (8 proc.) – profesinio mokymo, 73 (10 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų skaičiaus mažėjimas (6 %) – 2019–2020 m. m. jų buvo 741, 2020–2021 m. m. – 719, pastovus pedagoginių darbuotojų skaičius išlieka tik ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykdė 13 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programų (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus, patvirtintus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. V-504 „Dėl Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetų patvirtinimo“. Jose dalyvavo 356 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su 2021 m., matyti, kad savivaldybėje 2022 m. didesnis dėmesys buvo skirtas prioritetui *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*, ypač jo kryptiai *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*. Praeitais metais ypatingas dėmesys buvo skirtas prioritetui *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptiai *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*, tačiau šiais metais Programų pagal šią kryptį nevykdyta. To paties prioriteto kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas* atliepančios Programos išliko paklausios ir šiais metais, o pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* vykdytos tik tos Programos, kurios atliepia kryptis *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas* ir *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*, pagal kurias 2021 m. Programų nebuvo vykdyta.

¹ Prieiga internete <https://www.plungespspc.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*

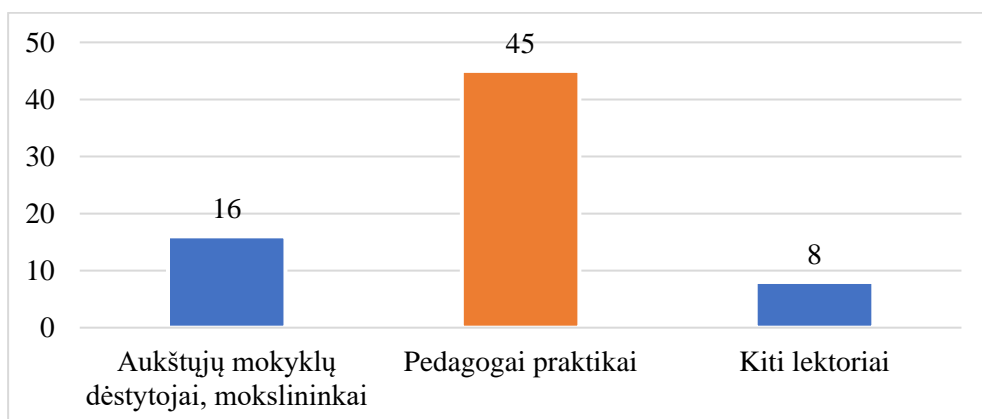
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	4	130
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	–	–
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	4	130
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	8	172
Mokinio skirtumų suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	3	59
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	5	113
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	6	149
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	1	28
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	5	121
Iš viso:	18	451

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais. Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 65 proc. (45 asmenys) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

2 pav. Prioritetinės kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

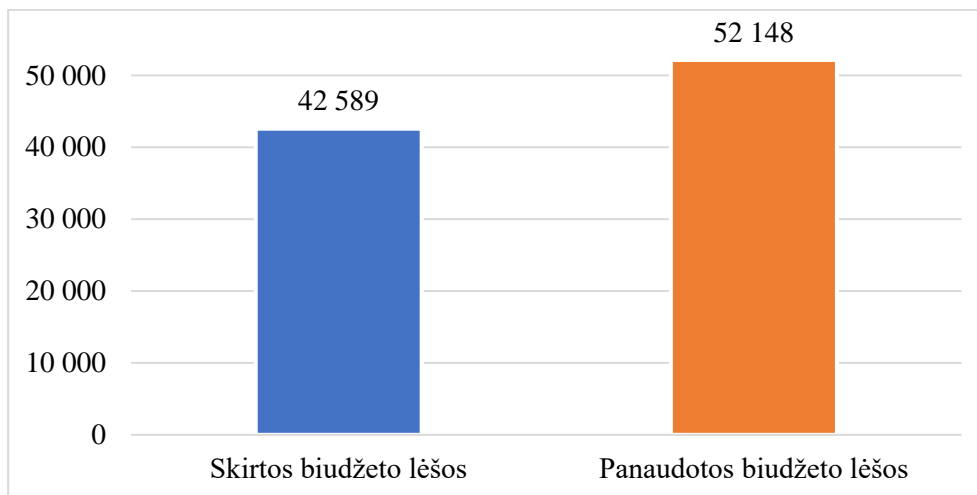
Prioritetinės kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Savivaldybė 2022 m. PKT panaudojo daugiau lėšų, nei buvo skirta (žr. 3 pav.), tikėtina, perskirstė lėšas iš kitų nepanaudotų lėšų, atsiradus didesniai PKT poreikiui dėl atnaujinamo ugdymo turinio. 2021 m. savivaldybė panaudojo 78 proc. visų PKT skirtų lėšų.

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 122 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(Centro interneto svetainės puslapių apžvalgos, atliktos 2023 m. vasario–gegužės mėn., duomenimis)

Centras siekia sudaryti rajono pedagogams palankias sąlygas siekti profesinių kompetencijų, kurios atitiktų švietimo sistemos pokyčių keliamus reikalavimus.

Informacija apie PKT Programas viešinama Centro interneto svetainėje, siunčiama el. paštu visoms Plungės ir Rietavo ugdymo įstaigoms, metodinių būrelių pirmininkams.

Centras savo interneto svetainėje skelbia kiekvieno mėnesio renginių planą. Jame nurodomi lektoriai, dalyviai, renginio vieta, registracija, atsakingi asmenys, bet pasigendama informacijos apie renginio trukmę. Renginių mėnesio planuose įvardytos prioritetingos PKT sritys, patvirtintos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023–2025 metams, jos nurodytos ir prie kiekvieno renginio. Jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje. Apie renginius pagal ilgalaikes Programas savo mėnesio planuose skelbia ir savivaldybė. Pateikta daug informacijos apie „Lyderių laiko“ projekto, kurį vykdo savivaldybė kartu su Centru, veiklas.

Plungės rajono švietimo įstaigos aktyviai įsitraukia į ugdymo turinio atnaujinimo (toliau – UTA) veiklas: mokytojai, mokyklų vadovai, Švietimo ir sporto skyriaus specialistai dalyvauja mokymuose, diskusijose. Centras organizuoja atskirus renginius mokykloms pagal ilgalaikę kvalifikacijos tobulinimo Programą „Mokytojo pasirengimas diegti atnaujintą ugdymo turinį“. Renginiuose pateikiama praktinių patarimų, kaip kūrybiškai ir kokybiškai įgyvendinti atnaujintas bendrąsias programas. Taip pat Centro svetainėje skelbiama naudinga informacija mokykloms ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims, rengiantis diegti UTA: patvirtintos bendrosios programos, rekomendacijos, pamokos stebėjimo protokolai, naudingų renginių dalykų mokytojams apie UTA vaizdo įrašai, skaidrėse pateikta bendroji informacija. Centras rūpinasi ne tik pedagogų, bet ir kitų savivaldybės suaugusiųjų švietimu, kartu skelbdamas informaciją ir apie kitas veiklas (metodinę veiklą, trečiojo amžiaus universiteto ir PPT veiklas, parodas).

Centras organizuoja konsultacijas „Ilgalaikių (40 val.) kvalifikacijos tobulinimo programų rengimas, akreditacija ir įgyvendinimas“, kuriose aptariami efektyviausi kvalifikacijos tobulinimo būdai, formos, grįžtamojo ryšio svarba planuojant, vykdam ir vertinant mokymus, taip pat ilgalaikių

pedagogų kvalifikacijos tobulinimo Programų veiksmingumas ir įtaka pedagogų darbo kokybei. Centras organizuoja mokytojų dalykininkų metodinių būrelių pasitarimus.

Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*. Registracijos nuorodą galima rasti mėnesio veiklos plane šalia renginių.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir Centro veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes ugdyti pedagoginių darbuotojų bendrąsias ir profesines kompetencijas.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Savivaldybės ir Centro duomenimis, pedagogams, dalyvavusiems kvalifikacijos tobulinimo veiklose, pateikiamos mokymų naudingumo įvertinimo anketos, kuriose dalyviai nurodo naujai įgytų žinių taikymo ugdymo procese galimybes ir poveikį gerinant mokinių pasiekimus. Išanalizuoti egzaminų ir pasiekimų patikrinimų rezultatai pristatomi dalykų mokytojams per metodinius pasitarimus, aptariamos PKT kryptys. Analizuojami Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos leidinyje „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose“ pateikti duomenys, ir atsižvelgiama į jame pateiktas rekomendacijas.

Pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai – daugėja mokinių, gaunančių švietimo pagalbą, 2021 m. valstybinius brandos egzaminus (toliau – VBE) išlaikė 61 proc., o 2022 m. – 64 proc. abiturientų.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Tą rodo nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir VBE rezultatai, tyrimų duomenys. Savivaldybės Švietimo skyriaus ir Centro darbuotojai nustatė, kad mokyklų vadovai ne visada išiklauso į mokytojų išsakytas mintis, tėvų pastabas, todėl šiuo metu rengiama KT Programa vadovavimo kompetencijoms stiprinti.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio skirti PKT stebėsenai, analizuojant, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* ją praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į 2023–2025 m. PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą.